

ТРАНЗИТНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ КАЗАХСТАНА И РАЗВИТИЕ ГАЗОТРАНСПОРТНОЙ ОТРАСЛИ

А.М. МЫРЗАХМЕТОВА*,
кандидат экономических наук, доцент

Казахский национальный университет им. аль-Фараби,
Республика Казахстан, 050040, г. Алматы, пр. аль-Фараби, 71

Современные реалии таковы, что страны, которые находятся вдали от основных мировых рынков, не имея прямого выхода к морю, и страны, не готовые сотрудничать в области развития международных транспортных связей, часто обречены на экономический застой. В условиях глобализации мировой экономики транзит и развитие транспортного комплекса становятся важнейшими условиями активного участия стран в международной торговле и интеграции в мировую транспортную систему. Развитие транспортной отрасли, логистики и транзита являются также источниками пополнения государственного бюджета дополнительными доходами за счет платежей за транзитные и транспортные перевозки. Особенно сложно участвовать в мировой торговле странам, которые находятся вдали от основных рынков сбыта. Фактор удаленности и неразвитость транспортного сообщения, высокие тарифы за проезд по транспортным коммуникациям соседних стран, пересечение ряда государственных границ вызывают значительные транспортные издержки, что сдерживает развитие внутриконтинентальных стран, к которым относится и Казахстан. В статье автор анализирует состояние развития, транзитный потенциал и проблемы различных отраслей транспортного комплекса. Автор выявил и обосновал быстрое развитие и прорыв, который сделала газотранспортная отрасль Казахстана и подчеркнул важную роль трубопроводной отрасли в транспортном комплексе страны. Автор выявляет особенности и современные тренды международных транспортных перевозок, дает выводы и рекомендации по развитию отрасли.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: транзитный потенциал, транспортный комплекс, международные транспортные коридоры.

ҚАЗАҚСТАННЫҢ ТРАНЗИТТІК ӘЛЕУЕТІ ГАЗ КӨЛІГІ САЛАСЫН ДАМУЫ

А.М. МЫРЗАХМЕТОВА, экономика ғылымдарының кандидаты, доцент

әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті
Қазақстан Республикасы, Алматы, 050040, әл-Фараби даңғылы

Заманауи шындық мынада, теңізге тікелей шығуға мүмкіндігі жоқ, негізгі әлемдік нарықтардан шалғай орналасқан елдер мен халықаралық транспорттық байланыстардың даму саласында ынтымақтасуға дайын емес елдер жиі экономикалық тоқырауға душар болады. Әлемдік экономиканың жаһандану жағдайында транзит және транспорттық кешеннің дамуы, елдердің әлемдік транспорттық жүйеге интеграциялануы мен халықаралық саудаға қатысуының маңызы шарттарының біріне айналуға. Транспорттық сала, логистика мен транзиттің дамуы мемлекеттік бюджетті транзиттік және транспорттық тасымалдары төлемдерінің есебінен қосымша кіріспен толықтырудың көзі болып табылады. Әсіресе халықаралық саудаға негізгі өткізу нарықтарынан алыс орналасқан елдерге қатысу қиындық туғызады. Алшақтық факторының болуы, транспорттық жеткізулердің дамымауы, транспорттық коммуникациялармен көрші елдерде жүрудің жоғары тарифі, бірқатар мемлекеттік шекаралардан өту қажеттігі айтарлықтай транспорттық шығындарға әкеледі, ол өз кезегінде континентішілік мемлекеттердің, оның ішінде Қазақстанның дамуын тежейді. Мақалада автор транспорттық кешеннің түрлі салаларының мәселелерін және даму жағдай мен транзиттік әлеуеттең зерттейді. Автор газ тасымалдау саласының жылдам дамуы мен серпінділігін анықтады және дәлелдеді, еліміздің көліктік кешеніндегі құбыр өнеркәсібінің маңызды рөлін атап өтті. Автор халықаралық транспорттық тасымалдың заманауи үрдістері мен ерекшеліктерін анықтайды, саланың дамуы бойынша ұсыныстар мен тұжырымдар береді.

НЕГІЗГІ СӨЗДЕР: транзиттік әлеует, транспорттық кешен, халықаралық транспорттық дәліздер.

TRANSIT POTENTIAL OF KAZAKHSTAN AND THE DEVELOPMENT OF THE GAS TRANSMISSION INDUSTRY

A.M. MYRZAKHMETOVA, candidate of economic Sciences, associate Professor

al-Farabi Kazakh national university,
71 al-Farabi Ave., Almaty, Republic of Kazakhstan, 050040

In the circumstances of the modern world countries that are located far from the main world markets and don't have access to the sea, as well as countries that are not open for cooperation in the field of world transport relations, are destined to economic stagnation. In the conditions of globalization of world economy, transit and development of the transport complex become main conditions of active participation of the countries in world trade and their intergradation into the world transport system. Development of the sector of transport, logistics and transit are also sources of state budget replenishment with additional income by payments for transitional and transport traffic. It is especially difficult to participate in the world economy for the countries that are located far away from the main trade markets. The factor of remoteness and underdevelopment of transport connection, high prices for neighbor countries' transport communication and necessity to cross the state borders cause significant transport expenses, which retards the development of landlocked countries, including Kazakhstan. In the article the author provides analyses of the state of development, transit potential and problems of various sectors of transport complex. The author

identified and substantiated the rapid development and breakthrough that the gas transportation industry of Kazakhstan made and emphasized the important role of the pipeline industry in the country's transport complex. The author detects specific features and modern trends of international transport traffic, makes conclusions and gives recommendations on development of this sector.

KEY WORDS: *transit potential, transport complex, international transport corridors.*

Читайте далее в журнале «Нефть и газ», №6, 2018 год